

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
FÖR KREATURSKÖTSEL
2004**

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN FÖR KREATURSKÖTSEL
2004

© Utbildningsstyrelsen 2004

Edita Prima Oy

Helsingfors 2004

ISBN 952- 13- 2122 – 9 (häft.)

ISBN 952- 13- 2123 – 7 (pdf)

DNR 10 /011/2004

FÖRESKRIFT Iakttas som
förpliktande

DATUM 27.2.2004

Giltighetstid
fr.o.m. 1.4.2004 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten
att utfärda föreskriften bygger
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 19/011/98
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR KREATURSKÖTSEL

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen för kreaturskötsel.
Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.4.2004 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller
för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med
beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande
utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte
lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmo­dellerna samt
om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms
separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Undervisningsråd

JUHANI LAPIOLAHTI
Juhani Lapiolahti

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för kreaturskötsel.....	8
1 § Examensdelarna.....	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för kreaturskötsel och grunderna för bedömningen	10
--	----

Företagare inom kreaturskötsel

1 § Gårdens skötsel och utveckling	10
a) Krav på yrkesskicklighet	10
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	11
2 § Mjölkboskapsskötsel.....	12
a) Krav på yrkesskicklighet	12
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	12
3 § Svinproduktion	14
a) Krav på yrkesskicklighet	14
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	14
4 § Fjäderfäproduktion	16
a) Krav på yrkesskicklighet	16
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	16
5 § Specialiserad nötköttsproduktion	18
a) Krav på yrkesskicklighet	18
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	18
6 § Fårskötsel.....	20
a) Krav på yrkesskicklighet	20
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	21
7 § Foderproduktion.....	22
a) Krav på yrkesskicklighet	22
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	23

Lantbruksavbytare

8 §	Lantbruksavbytarverksamhet	24
	a) Krav på yrkesskicklighet	24
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	24
9 §	Mjölkboskapskötsel	25
	a) Krav på yrkesskicklighet	25
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	26
10 §	Svinproduktion	27
	a) Krav på yrkesskicklighet	27
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	28
11 §	Fjäderfäproduktion	29
	a) Krav på yrkesskicklighet	29
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	29
12 §	Specialiserad nötköttsproduktion	31
	a) Krav på yrkesskicklighet	31
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	32
13 §	Fårskötsel.....	33
	a) Krav på yrkesskicklighet	33
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	33
14 §	Hästkötsel	35
	a) Krav på yrkesskicklighet	35
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	35
15 §	Foderproduktion.....	36
	a) Krav på yrkesskicklighet	36
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	37
16 §	Företagsamhet	37
	a) Krav på yrkesskicklighet	37
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	38

Klövårdare

17 §	Klövård	39
	a) Krav på yrkesskicklighet	39
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	39

Valfri examensdel

18 §	Förmanskap.....	40
	a) Krav på yrkesskicklighet	40
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	41
19 §	Sätten att påvisa yrkesskicklighet	42

BILAGA

Beskrivning av yrket	44
----------------------------	----

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkeskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkeskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkeskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkeskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/ hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR KREATURSKÖTSEL

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för kreaturskötsel utgörs av obligatoriska och valfria examensdelar.

Examinanden kan inrikta sig på att avlägga examen för företagare inom kreaturskötsel, lantbruksavbytare eller klövvårdare. Han eller hon kan dessutom skaffa sig behörighet som ledande lantbruksavbytare genom att avlägga den valfria examensdelen Förmanskap (18 §).

Företagare i kreaturskötsel:

Examen utgörs av en obligatorisk och två valfria examensdelar. Den obligatoriska delen är Gårdens skötsel och utveckling (1 §) och dessutom skall examinanden avlägga två av följande valfria examensdelar: Mjölkboskapsskötsel (2 §), Svinproduktion (3 §), Fjäderfäproduktion (4 §), Specialiserad nötköttsproduktion (5 §), Fårskötsel (6 §) eller Foderproduktion (7 §).

Lantbruksavbytare:

Examen utgörs av en obligatorisk och två valfria examensdelar. Den obligatoriska delen är Lantbruksavbytarverksamhet (8 §) och dessutom skall examinanden avlägga två av följande valfria examensdelar: Mjölkboskapsskötsel (9 §), Svinproduktion (10 §), Fjäderfäproduktion (11 §), Specialiserad nötköttsproduktion (12 §), Fårskötsel (13 §), Hästskötsel (14 §), Foderproduktion (15 §) eller Företagsamhet (16 §).

Klövvårdare:

Examen utgörs av två obligatoriska delar: Företagsamhet (16 §) och Klövvård (17 §).

FÖRETAGARE INOM KREATURSKÖTSEL

Obligatorisk del	Valbara delar
Gårdens skötsel och utveckling	Mjölkboskapsskötsel
	Svinproduktion
	Fjäderfäproduktion
	Specialiserad nötköttsproduktion
	Fårskötsel
	Foderproduktion

LANTBRUKSAVBYTARE

Obligatorisk del	Valbara delar
Lantbruksavbytarverksamhet	Mjölkboskapsskötsel
	Svinproduktion
	Fjäderfäproduktion
	Specialiserad nötköttsproduktion
	Fårskötsel
	Hästskötsel
	Foderproduktion
	Företagsamhet

KLÖVVÅRDARE

OBLIGATORISKA DELAR
Företagsamhet
Klövård

Förmanskap

VALFRI EXAMENSDEL

Figur 1. Inriktningarna och examensdelarna i yrkesexamen för kreaturskötsel

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR KREATURSKÖTSEL OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

FÖRETAGARE INOM KREATURSKÖTSEL

1 § Gårdens skötsel och utveckling

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden uppfattar gården med kreaturen som ett företag, kan leda det och bedöma tidsåtgången. Han eller hon är medveten om betydelsen av gården som en helhet samt betydelsen av dess olika delar. Därtill är han eller hon medveten om behovet av utveckling och utvecklingsmöjligheterna. Examinanden kan göra upp kort- och långsiktiga planer och utnyttja dem vid utvecklingen av företaget. Han eller hon har satt sig in i lönsamhets- och produktionskostnads kalkyler och kan utnyttja dem och andra ekonomiska kalkyler. Han eller hon förstår betydelsen av ett kvalitetssystem och kan använda det vid skötseln och utvecklingen av företaget. Han eller hon kan göra upp investeringsplaner och välja lämpliga finansieringsalternativ för dem. Examinanden känner till innehållet i de avtal som han eller hon behöver och kan på ett ändamålsenligt sätt göra anskaffningarna för produktionen. Han eller hon kan rationalisera och vidareutveckla gårdens produktionsmetoder.

Examinanden vet hur bestämmelserna och lantbrukspolitiken påverkar gårdens produktion och lönsamhet. Han eller hon känner till olika stödformer och kraven för dem och kan ansöka om stöd. Han eller hon kan göra upp en budget, organisera bokföringen och beskattningen, planera beskattningen och tolka bokslutet. Han eller hon känner till sitt socialskydd och är medveten om sina rättigheter och skyldigheter som arbetsgivare. Han eller hon känner till grunderna i marknadsföring.

Examinanden är intresserad av att utveckla sig själv, kan skaffa sig den information och service som han eller hon behöver och kan utnyttja informationsteknik. Han eller hon kan sköta om sitt välbefinnande i arbetet och främjar genom sin verksamhet strävandena att skapa en positiv bild av landsbygden. Han eller hon känner till samarbetsmöjligheterna, kan inleda samarbete, verka i olika grupper och interaktionssituationer och kan kommunicera också på något annat språk än sitt modersmål.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande:

- examinandens medvetenhet om sina starka sidor och behov av vidareutveckling
- kännedom om personliga förutsättningar för ledarskap
- bedömning av utvecklingsbehoven för gården och åtgärdande av dem
- uppgörande av gårdsvisa årsplaner
- bedömning av lönsamheten
- användning av ett kvalitetssystem
- kännedom om finansieringsmöjligheterna
- kännedom om avtalspraxis
- organiserande av anskaffningar och produktförsäljning

- kännedom om lantbrukspolitik och författningar
- uppgörande av budget
- kännedom om beskattningen
- verksamhet som arbetsgivare
- samarbetsförmåga
- kännedom om grunderna i marknadsföring
- färdighet i informationssökning
- utnyttjande av informationsteknik
- språkkunskaper.

Godkänd prestation

Som ansvarig för en husdjursgård inser examinandens betydelsen av målmedvetet ledarskap och kan bedöma sina personliga egenskaper som ledare för företaget. Han eller hon kan planera tidsåtgången och organisera arbetet så att arbetsmängden bibehålls på en skälig nivå och han eller hon kan sköta om sitt fysiska och psykiska välbefinnande. Han eller hon kan bedöma gården som en helhet och prioritera utvecklingsobjekten genom att t.ex. beakta hur de planerade förbättringarna påverkar företagets ekonomi och den disponibla arbetstiden. Han eller hon känner till möjligheterna att finansiera investeringar och kan genomföra de utvecklingsåtgärder som planerats.

Examinanden känner till de faktorer som inverkar på ett företags lönsamhet och kan bedöma företagsverksamhetens lönsamhet på både lång och kort sikt. Han eller hon kan utföra bedömningar av lönsamheten genom att manuellt eller med dator göra upp planer och kalkyler. Han eller hon kan planera beskattningen och bedöma företagets utveckling utgående från uppgifterna i beskattningen och bokföringen och kan förfara enligt bestämmelserna om mervärdesbeskattning av produkter och tjänster. Han eller hon kan planera tidpunkterna för försäljningar och anskaffningar och göra upp en årsbudget. Examinanden har satt sig in i avtalspraxis så att han eller hon kan ingå de avtal som behövs för en husdjursgård och inser avtalens bindande verkan och de förpliktelser som de medför. Han eller hon har kännedom om avsikten med ett kvalitetssystem och kan utnyttja systemet vid utvecklingen av företaget. Han eller hon kan göra upp och bevara processbeskrivningar och instruktioner på ett sådant sätt att utomstående personer kan följa dem medan de arbetar på gården.

Examinanden känner till huvuddragen av Europeiska unionens lantbrukspolitik och vet hur den inverkar på verksamheten på en husdjursgård, i synnerhet på produktpriserna. Han eller hon känner till villkoren för de lantbruksstöd till vilka husdjursgårdar är berättigade. Han eller hon vet vilka förpliktelser stöden medför, känner till ansökningstiderna för stöden och ansökningsförfarandet och kan göra upp de dokument som behövs för ansökningsprocessen. Han eller hon känner till de bestämmelser i lagstiftningen om veterinärmedicin som gäller livsmedelsproduktionen och djurägarnas skyldigheter. Examinanden har satt sig in i arbetslagstiftningen så att han eller hon är medveten om sina rättigheter och skyldigheter som arbetsgivare. Han eller hon vet vilka kostnader som anställandet av arbetskraft medför och kan sköta utbetalningarna lagenligt.

Examinanden är medveten om fördelarna med samarbete, kan söka sig till samarbete och verka där på ett förtroendefullt sätt. Han eller hon känner till marknadsföring och konsumentbeteende och inser därigenom att kundfokusering är nödvändig vid marknadsföringen av produkterna. Examinanden vet var han eller hon får den information och service som han eller hon behöver och kan skaffa sig den. Han eller hon kan utnyttja infor-

mationsteknik vid planeringen och uppföljningen av företagsverksamheten, likaså vid informationssökning och kommunikation. I interaktiva situationer som gäller kreaturskötsel kan han eller hon vid behov kommunicera också på något annat språk än sitt modersmål.

2 § Mjölkboskapsskötsel

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan planera och organisera mjölkboskapsskötseln så att den är lönsam. Han eller hon beaktar nötkreaturens artspecifika beteendebeställningar och övriga faktorer och bestämmelser som påverkar djurens välbefinnande. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan välja de lämpligaste av dem. Han eller hon känner till fodermedlens inverkan på produktionen och betydelsen av foderhantering och foderkvalitet. Han eller hon kan beräkna nötkreaturens näringsbehov i olika produktionskedan och kan göra upp en utfodringsplan. Han eller hon inser vilken betydelse medicineringen av djuren har för djuren själva och för livsmedlen och känner till djurägarnas lagstadgade skyldigheter i fråga om den medicinska behandlingen av djuren. Han eller hon kan sköta djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan ordna mjölkboskapsskötseln så att den inte orsakar onödig belastning på miljön.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med mjölkning, utfodring och skötsel av djuren. Han eller hon kan använda, underhålla och reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk vid kreaturskötseln. Han eller hon kan föra de behövliga journalerna. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd och förebygga faktorer som hotar djurens hälsa, kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar.

Examinanden känner till principerna för nötkreatursförädling, kan ställa upp förädlingsmål för sitt företag, vet hur målen kan uppnås och känner till vilken betydelse förädlingen har för djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till kvalitets- och hygienkraven för mjölkboskapsskötselns produkter och kan med fokusering på kunderna utveckla kvaliteten på såväl produkterna som verksamheten. Han eller hon kan arrangera kontroller av djuren och utnyttja resultaten av kontrollerna. Han eller hon kan handleda andra i husdjursarbetet på gården.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande:

- planering av mjölkboskapsskötseln och organisering av produktionssystemen
- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras inverkan på produktionen
- kännedom om idisslarnas matsmältning
- planering av utfodringen av mjölkkor och ungboskap
- uppgörande av en utfodringsplan
- utförande av mjölkning, utfodring och skötsel av nötkreatur
- ingående kännedom om produktionshygien
- förmåga att handskas med nötkreatur och kännedom om djurens välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenser
- förmåga att använda, underhålla och reparera maskiner, apparater och byggnader
- beaktande av arbetarskyddet

- identifiering av sjukdomar; första hjälpen, skötsel och medicinsk behandling av djur
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om nötkreatursförädling och åtgärder för förädlingen
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetsledning
- produktionsuppföljning
- färdigheter i att inskola nya arbetstagare

Godkänd prestation

Examinanden kan planera och organisera produktionssystemen och därvid beakta typen av boskapsbyggnad, antalet djur, den disponibla arbetskraften och djurens artspecifika och åldersrelaterade behov. Han eller hon är medveten om de krav som mjölkboskaps-skötseln ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i näringsbehovet för mjölkkor och unga nötkreatur och kan beräkna behovet enligt olika produktionsskeden och resultatmål och han eller hon känner till idisslarnas matsmältning och de artspecifika särdragen. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och vet vilken betydelse kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen har när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur foderkvaliteten påverkar de animaliska livsmedlens renhet, deras effekter på hälsan och de etiska aspekterna. Examinanden kan tolka foderanalyser. Han eller hon känner till olika metoder för utfodring och kan välja den lämpligaste. Vid sitt val beaktar han eller hon bl.a. kreatursbesättningens storlek, det foder och den arbetstid som står till buds, möjligheterna att utnyttja den nyaste maskin- och apparatteknologin, lönsamheten och den eftersträlvade resultatnivån för djuren. Han eller hon kan manuellt eller med datorprogram göra upp en utfodringsplan och kan också använda den.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan arbeta på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar nötkreaturs hälsotillstånd och fruktsamhet, kan använda apparaturen för olika djurarter och tolka de erhållna resultaten. Han eller hon känner igen symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när man måste anlita veterinär eller sända ett djur till slakt. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, följer karenstider och för bok över den medicinska behandlingen. Han eller hon känner till de huvudsakliga riskerna i fråga om de sjukdomar som kan drabba både djur och människor och känner till grunderna för förebyggandet av dessa sjukdomar. Han eller hon kan avliva djur och följa bestämmelserna om förstöring av animaliskt avfall och djurkadaver. Han eller hon har satt sig in i nötkreaturens beteende, känner till djurens karakteristiska drag och kan handskas med djur. Han eller hon kan på ett smidigt och tryggt sätt och med hänsyn till nötkreaturens särdrag utföra det dagliga arbetet med mjölkning, utfodring och skötsel på ett sådant sätt att husdjursprodukterna är av hög kvalitet och etiskt producerade och att de motsvarar kundernas krav. Han eller hon kan använda, underhålla och i viss utsträckning också reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon känner till djurens produktionsskeden och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionsskedet.

Examinanden känner till principerna för nötkreaturs fruktsamhet och inser vilken betydelse en fortgående uppföljning har för lönsamheten och kontinuiteten vid mjölkboskaps-skötseln. Han eller hon vet vilken nytta man har av boskapskontroll och nötkreatursför-

ädling. Han eller hon kan bestämma förädlingsmålen för gården och vet hur de kan uppnås. Han eller hon kan göra sina val enligt förädlingsmålen. Han eller hon känner till rapporterna över boskapskontrollen, kan tolka deras innehåll och vid behov inleda utvecklingsåtgärder. Examinanden kan ordna produktionen så att den inte belastar miljön, också när det gäller lagringen och användningen av kreatursgödseln. Han eller hon kan som arbetsledare fördela arbetsuppgifterna rättvist, på ett korrekt sätt följa bestämmelser och avtal och ge begripliga instruktioner med betoning på bestämmelserna för arbetarskyddet.

3 § Svinproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan planera och organisera svinproduktionen så att den är lönsam. Han eller hon beaktar svinens artspecifika beteendebeståndsbehov och övriga faktorer och bestämmelser som påverkar djurens välbefinnande. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan välja de lämpligaste av dem. Han eller hon känner till fodermedlens inverkan på produktionen och betydelsen av foderhanteringen och foderkvaliteten. Han eller hon kan beräkna svinens näringsbehov i olika produktionsskedan och göra upp en utfodringsplan. Han eller hon inser vilken betydelse medicineringen av djuren har för djuren själva och för livsmedlen och känner till djurägarnas lagstadgade skyldigheter i fråga om den medicinska behandlingen av djuren. Han eller hon kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan organisera svinproduktionen så att den inte orsakar onödig belastning av miljön.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel av svinen. Han eller hon kan använda, underhålla och reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk inom svinproduktionen. Han eller hon kan föra de behövliga journalerna. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd och förebygga faktorer som hotar djurens hälsa, kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar.

Examinanden känner till principerna för svinförädling, kan ställa upp förädlingsmål för sitt företag, vet hur målen kan uppnås och känner till vilken betydelse förädlingen har för djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till kvalitets- och hygienkraven för svinproduktionen och kan med fokusering på kunderna utveckla kvaliteten på såväl produkterna som verksamheten. Han eller hon kan arrangera kontroll av svinen och utnyttja resultaten av kontrollen. Han eller hon kan handleda andra i arbetsuppgifterna inom svinproduktionen.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande:

- planering av svinproduktionen och organisering av produktionssystemen
- kännedom om olika fodermedlens egenskaper och om deras inverkan på produktionen
- kännedom om enmagade djurs matsmältning
- planering av svinens utfodring
- uppgörande av en utfodringsplan
- utförande av utfodrings- och skötselarbeten
- ingående kännedom om produktionshygien

- förmåga att handskas med svin och kännedom om djurens välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenser
- förmåga att använda, underhålla och reparera maskiner, apparater och byggnader
- beaktande av arbetarskyddet
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen, skötsel och medicinsk behandling av djur
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om svinförädling och åtgärder för förädlingen
- kännedom om kvalitetskrav
- produktionsuppföljning
- färdigheter i att inskola nya arbetstagare.

Godkänd prestation

Examinanden kan planera och organisera produktionssystemen och därvid beakta typen av svinhus, antalet svin och deras behov av utrymme, den disponibla arbetskraften och djurens artspecifika och åldersrelaterade behov. Han eller hon är medveten om de krav som svinproduktionen ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i näringsbehovet för olika grupper av svin och kan beräkna behovet enligt olika produktionskedor och resultatmål och han eller hon känner till de enmagade djurens matsmältning och svinens artspecifika särdrag. Examinanden känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och vet vilken betydelse kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen har när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur foderkvaliteten påverkar de animaliska livsmedlens renhet, deras effekter på hälsan och de etiska aspekterna. Han eller hon kan tolka foderanalyser. Han eller hon känner till olika metoder för utfodring och kan välja den lämpligaste. Vid sina val beaktar han eller hon bl.a. antalet djur i besättningen, fodret och arbetstiden som står till buds, möjligheterna att utnyttja den nyaste maskin- och apparatteknologin, lönsamheten och det mål för djurens avkastning som man vill nå. Han eller hon kan manuellt eller med datorprogram göra upp en utfodringsplan och kan också använda den.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan arbeta på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar hälsotillståndet och fruktsamheten hos svin, kan utföra testerna för olika typer av svin och kan tolka de erhållna resultaten. Han eller hon känner igen symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när man måste anlita en veterinär eller sända ett djur till slakt. Han eller hon kan ge svinen mediciner enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över den medicinska behandlingen. Han eller hon känner till de viktigaste riskerna i fråga om de sjukdomar som kan drabba både djur och människor och känner till grunderna för förebyggandet av dessa sjukdomar. Han eller hon kan avliva djur och följa bestämmelserna om förstöring av animaliskt avfall och djurkadaver. Han eller hon har satt sig in i svinens beteende, känner till deras karakteristiska drag, kan handskas med djur och känner till de djurskyddsbestämmelser som gäller svin. Han eller hon kan smidigt, tryggt och med beaktande av svinens särdrag utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel på ett sådant sätt att husdjursprodukterna är av hög kvalitet och etiskt producerade och att de motsvarar kundernas krav. Han eller hon kan använda, underhålla och i viss utsträckning också reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon känner

till djurens produktionsskeden och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionsskedet.

Examinanden känner till principerna för svinens fruktsamhet och inser vilken betydelse en fortgående uppföljning har för lönsamheten och kontinuiteten vid svinproduktionen. Han eller hon vet vilken nytta man har av kontrollen av svinen och svinförädlingen, kan bestämma förädlingsmålen för den aktuella gården och vet hur målen kan uppnås. Han eller hon kan göra sina val enligt förädlingsmålen. Han eller hon känner till rapporterna över kontrollerna av svinen, kan tolka rapporternas innehåll och vid behov inleda utvecklingsåtgärder. Han eller hon kan organisera produktionsverksamheten så att den inte belastar miljön, också när det gäller lagringen och användningen av svingödseln. Han eller hon kan som arbetsledare fördela arbetsuppgifterna rättvist, på ett korrekt sätt följa författningar och avtal och ge begripliga instruktioner med betoning på bestämmelserna för arbetarskyddet.

4 § Fjäderfäproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan planera och organisera fjäderfäproduktionen så att den är lönsam. Han eller hon beaktar fjäderfäns artspecifika och rasrelaterade beteendebeständigheter och övriga faktorer och bestämmelser som påverkar djurens välbefinnande. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan välja de lämpligaste av dem. Han eller hon känner till fodermedlens inverkan på produktionen och betydelsen av foderhanteringen och foderkvaliteten. Han eller hon kan beräkna fjäderfäns näringsbehov i olika produktionsskeden och göra upp en utfodringsplan. Han eller hon inser vilken betydelse hälsovård och produktionshygien har för djuren själva och för livsmedlen och känner till de lagstadgade skyldigheter som djurägarna genom detta åläggs och känner näringsgrenens och kundernas mål och krav. Han eller hon kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan organisera fjäderfäproduktionen så att den inte orsakar onödig miljöbelastning.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel av fjäderfä. Han eller hon kan använda, underhålla och reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk inom fjäderfäproduktionen. Han eller hon kan föra de behövliga journalerna. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd och förebygga faktorer som hotar djurens hälsa och kan sköta och vid behov avliva sjuka djur enligt veterinärens anvisningar.

Examinanden känner till kvalitets- och hygienkraven för fjäderfäproduktionen och kan med fokusering på kunderna utveckla kvaliteten på såväl produkterna som verksamheten. Han eller hon kan handleda andra i arbetet inom fjäderfäproduktionen.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- planering av fjäderfäproduktionen och organisering av produktionssystemen
- kännedom om olika fodermedlens egenskaper och om deras inverkan på produktionen
- kännedom om fjäderfäns matsmältning
- planering av fjäderfäns utfodring

- uppgörande av en utfodringsplan
- utförande av utfodrings-, skötsel- och rengöringsarbeten
- ingående kännedom om produktionshygien och om förebyggande av sjukdomar
- förmåga att handskas med fjäderfän och kännedom om deras välbefinnande
- uppföljning av produktionen, förmåga att varsebli avvikande situationer och kännedom om korrigerande åtgärder
- kontroll över förhållandena och beaktande av miljökonsekvenser
- förmåga att använda, underhålla och reparera maskiner, apparater och byggnader
- beaktande av arbetarskyddet
- identifiering och skötsel av sjukdomar samt medicinsk behandling av djuren
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetsledning
- färdigheter i att inskola nya arbetstagare.

Godkänd prestation

Examinanden kan planera och organisera produktionsförhållandena och därvid beakta byggnadstypen, produktionsmetoden, det aktuella antalet fjäderfän, den disponibla arbetskraften samt fjäderfänas artspecifika och ras- och åldersrelaterade behov. Han eller hon är medveten om de krav som fjäderfäproduktionen ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i fjäderfänas näringsbehov och kan beräkna behovet enligt olika produktionsskeden och resultatmål och han eller hon känner till fjäderfänas matsmältning och särdragen för olika arter. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och vet vilken betydelse kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen har när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon kan ta foderprov för analys av disponibla råvaror och av färdiga foderblandningar. Han eller hon vet hur foderkvaliteten påverkar de animaliska livsmedlens renhet, fodrets effekter på hälsan och de etiska aspekterna. Han eller hon kan tolka foderanalyser och varudeklarerationer för färdiga foderblandningar. Han eller hon känner till olika metoder för utfodring och kan välja den lämpligaste. Vid sina val beaktar han eller hon bl.a. produktionsinriktningen och produktionsmetoden samt produktionens omfattning, det foder och den arbetstid som står till buds, möjligheterna att utnyttja den nyaste maskin- och apparatteknologin, lönsamheten och det mål för djurens avkastning som man vill nå. Han eller hon kan manuellt eller med datorprogram göra upp en utfodringsplan och kan också använda den.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan arbeta på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner igen symptomen på de vanligaste sjukdomarna och kan sända fjäderfän till noggrannare undersökningar vid behov. Han eller hon vet när man måste anlita en veterinär eller avliva ett djur. Han eller hon kan ge fjäderfäna medicin enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över den medicinska behandlingen. Examinanden känner till de viktigaste riskerna i fråga om de sjukdomar som kan drabba både djur och människor, känner till grunderna för förebyggandet av dessa sjukdomar och kan ta de behövliga proven för att kontrollera fjäderfänas hälsotillstånd. Han eller hon kan avliva djur och följa bestämmelserna om förstöring av animaliskt avfall och djurkadaver. Han eller hon har satt sig in i fjäderfänas beteende, känner till deras karakteristiska drag, kan handskas med djur och följer bestämmelserna i djurskyddslagen. Han eller hon kan smidigt, tryggt och med hänsyn till fjäderfänas särdrag utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel på ett sådant sätt att

husdjursprodukterna är av hög kvalitet och etiskt producerade och så att de motsvarar kundernas krav. Han eller hon känner till egenskaperna för olika rengörings- och desinfektionsmedel och kan utföra behövliga rengörings- och desinfektionsarbeten. Han eller hon kan använda, underhålla och i viss utsträckning även reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon känner till djurens produktionsskeden och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionsskedet.

Examinanden inser vilken betydelse en fortgående uppföljning har för lönsamheten och kontinuiteten vid fjäderfäproduktionen. Han eller hon känner till egenskaperna för olika fjäderfäarter och fjäderfäraser. Han eller hon förstår vilken betydelse bokföringen har vid uppföljningen av produktionen och kan hålla bokföringen à jour med händelsernas gång. Han eller hon kan organisera produktionsverksamheten så att den inte belastar miljön, också när det gäller lagringen och användningen av fjäderfägödseln. Han eller hon kan som arbetsledare fördela arbetsuppgifterna rättvist, på ett korrekt sätt följa författningar och avtal och ge begripliga instruktioner med betoning på bestämmelserna för arbetarskyddet.

5 § Specialiserad nötköttsproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan planera och organisera köttboskapskötseln och den övriga specialiserade nötköttsproduktionen så att de är lönsamma. Han eller hon beaktar nötkreaturens artspecifika beteendebestånd och övriga faktorer och bestämmelser som påverkar djurens välbefinnande. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan välja de lämpligaste av dem. Han eller hon känner till fodermedlens inverkan på produktionen och betydelsen av foderhanteringen och foderkvaliteten. Han eller hon kan beräkna nötkreaturens näringsbehov i olika produktionsskeden och göra upp en utfodringsplan. Han eller hon inser vilken betydelse medicineringen av djuren har för djuren själva och för livsmedlen och känner till djurägarnas lagstadgade skyldigheter i fråga om den medicinska behandlingen av djuren. Han eller hon kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan organisera den specialiserade nötköttsproduktionen så att den inte orsakar onödig miljöbelastning.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra de dagliga arbetsuppgifterna med utfodring och skötsel av kalvar och nötkreatur. Han eller hon kan använda, underhålla och reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk inom kreaturskötseln. Han eller hon kan föra de behövliga journalerna. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd och förebygga faktorer som hotar djurens hälsa, kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar.

Examinanden känner till principerna för köttboskapsförädling, kan ställa upp förädlingsmål för gården, vet hur målen kan uppnås och känner till vilken betydelse förädlingen har för djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till kvalitets- och hygienkraven för den specialiserade nötköttsproduktionen och kan med fokusering på kunderna utveckla kvaliteten på såväl produkterna som verksamheten. Han eller hon känner till dikokontroll och köttboskapskontroll och kan utnyttja resultaten. Han eller hon kan handleda andra i husdjursarbetet på gården.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- planering av den specialiserade nötköttproduktionen och organisering av produktionssystemen
- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras inverkan på produktionen
- kännedom om idisslarnas matsmältning
- planering av utfodringen av dikor och unga nötkreatur
- uppgörande av en utfodringsplan
- utförande av utfodrings- och skötselarbetet
- kännedom om de faktorer som påverkar djurens slaktkvalitet
- ingående kännedom om produktionshygien
- förmåga att handskas med nötkreatur och kännedom om djurens välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenserna
- förmåga att använda, underhålla och reparera maskiner, apparater och byggnader
- beaktande av arbetarskyddet
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen, skötsel och medicinering av djur
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om nötkreatursförädling och åtgärder för förädlingen
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetsledning
- produktionsuppföljning
- färdigheter i att inskola nya arbetstagare.

Godkänd prestation

Examinanden kan planera och organisera produktionsförhållandena och därvid beakta typen av husdjursbyggnad, antalet djur, den disponibla arbetskraften och djurens artspecifika och åldersrelaterade behov. Han eller hon är medveten om de krav som köttboskapen ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i näringsbehovet för dikor, unga nötkreatur och kalvar och kan beräkna behovet enligt olika produktionsskeden och resultatmål och han eller hon känner till idisslarnas matsmältning och de artspecifika särdragen. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och vet vilken betydelse kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen har när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur foderkvaliteten påverkar de animaliska livsmedlens renhet, deras effekter på hälsan och de etiska aspekterna. Examinanden kan tolka foderanalyser. Han eller hon känner till olika metoder för utfodring och kan välja den lämpligaste. Vid sina val beaktar han eller hon bl.a. antalet djur i besättningen, det foder och den arbetstid som står till buds, möjligheterna att utnyttja den nyaste maskin- och apparatteknologin, lönsamheten och det mål för djurens avkastning som man vill nå. Han eller hon kan manuellt eller med datorprogram göra upp en utfodringsplan och kan också använda den.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan arbeta på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar nötkreaturs hälsotillstånd och fruktsamhet, kan utföra testerna för olika typer av nötkreatur och kan tolka de erhållna resultaten. Han eller hon känner igen symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när

man måste anlita en veterinär eller sända djuret till slakt. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, iaktta karenstiderna och föra bok över den medicinska behandlingen. Han eller hon känner till de viktigaste riskerna i fråga om de sjukdomar som kan drabba både djur och människor och känner till grunderna för förebyggandet av dessa sjukdomar. Han eller hon kan avliva djur och följa bestämmelserna om förstöring av animaliskt avfall och djurkadaver. Han eller hon har satt sig in i nötkreaturens beteende, känner till deras karakteristiska drag och kan handskas med djur. Han eller hon kan smidigt, tryggt och med hänsyn till djurarternas särdrag utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel av nötkreatur och kalvar på ett sådant sätt att husdjursprodukterna är av hög kvalitet och etiskt producerade och att de motsvarar kundernas krav. Han eller hon kan använda, underhålla och i viss utsträckning också reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon känner till djurens produktionskedan och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionskedet.

Examinanden känner till principerna för nötkreaturs fruktsamhet och inser vilken betydelse en ständig uppföljning har för lönsamheten och kontinuiteten vid nötköttproduktionen. Han eller hon vet vilken nytta man har av dikokontrollen, köttboskapskontrollen och nötkreatursförädlingen. Han eller hon kan bestämma förädlingsmålen för den aktuella gården och vet hur målen kan uppnås. Han eller hon kan göra sina val enligt förädlingsmålen. Han eller hon känner till rapporterna från slakterierna och från dikokontrollen, kan tolka rapporternas innehåll och vid behov inleda utvecklingsåtgärder. Han eller hon kan organisera produktionsverksamheten så att den inte belastar miljön, också när det gäller lagringen och användningen av kreatursgödseln. Han eller hon kan som arbetsledare fördela arbetsuppgifterna rättvist, följa författningar och avtal på ett korrekt sätt och ge begripliga instruktioner med betoning på bestämmelserna för arbetarskyddet.

6 § Fårskötsel

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan planera och organisera fårskötseln så att den är lönsam och beaktar därvid fårens artspecifika beteendebeståndsbehov och övriga faktorer och bestämmelser som påverkar djurens välbefinnande. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan välja de lämpligaste av dem. Han eller hon känner till olika fodermedels inverkan på produktionen och betydelsen av foderhanteringen och foderkvaliteten. Han eller hon kan beräkna fårens näringsbehov i olika produktionskedan och kan göra upp en utfodringsplan. Han eller hon inser vilken betydelse medicineringen av djuren har för djuren själva och för livsmedlen och känner till djurägarnas lagstadgade skyldigheter i fråga om den medicinska behandlingen av djuren. Han eller hon kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan organisera fårskötseln så att den inte orsakar onödig belastning av miljön.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel av fåren. Han eller hon kan använda, underhålla och reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk vid fårskötseln. Han eller hon kan föra de behövliga journalerna. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd, kan förebygga faktorer som hotar hälsan, kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar.

Examinanden känner till principerna för fårförädling, kan ställa upp förädlingsmål för det aktuella företaget, vet hur målen kan uppnås och känner till vilken betydelse förädlingen har för djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till kvalitets- och hygienkraven för fårskötselns produkter och kan med fokusering på kunderna utveckla kvaliteten på såväl produkterna som verksamheten. Han eller hon känner till fårkontrollen och kan utnyttja resultaten. Han eller hon kan handleda andra i husdjursarbetet på gården.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- planering av fårskötseln och organisering av produktionen
- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras inverkan på produktionen
- kännedom om idisslarnas matsmältning
- planering av utfodringen av fåren
- uppgörande av en utfodringsplan
- utförande av utfodring och skötsel
- ingående kännedom om produktionshygien
- förmåga att handskas med får och kännedom om djurens välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenser
- förmåga att använda, underhålla och reparera maskiner, apparater och byggnader
- beaktande av arbetarskyddet
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen, skötsel och medicinsk behandling av djur
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om fårförädling och kvalitetsledning
- produktionsuppföljning
- färdigheter i att inskola nya arbetstagare.

Godkänd prestation

Examinanden kan planera och organisera produktionssystemen och beaktar därvid typen av fårhus, det aktuella antalet får, den disponibla arbetskraften och djurens artspecifika och åldersrelaterade behov. Han eller hon är medveten om de krav som fårskötseln ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i fårens näringsbehov och kan beräkna behovet enligt olika produktions-skeden och resultatmål och han eller hon känner till idisslarnas matsmältning och de artspecifika särdragen. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och vet vilken betydelse kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen har när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur foderkvaliteten påverkar de animaliska livsmedlens renhet, deras effekter på hälsan och de etiska aspekterna. Han eller hon kan tolka foderanalyser. Han eller hon känner till olika metoder för utfodring och kan välja den lämpligaste av dem. Vid sitt val beaktar han eller hon bl.a. det aktuella antalet får, det foder och den arbetstid som står till buds, möjligheterna att utnyttja den nyaste maskin- och apparatteknologin, lönsamheten och det mål för djurens avkastning som man vill nå. Han eller hon kan manuellt eller med datorprogram göra upp en utfodringsplan och kan också använda den.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan arbeta på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar fårens hälsotillstånd och deras fruktsamhet, kan använda apparaturen för olika djurarter och tolka de erhållna resultaten. Han eller hon känner igen symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när man måste anlita en veterinär eller sända ett djur till slakt. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över den medicinska behandlingen. Han eller hon känner till de huvudsakliga riskerna i fråga om de sjukdomar som kan drabba både djur och människor och har kännedom om grunderna för förebyggandet av dessa sjukdomar. Han eller hon kan avliva djur och följa bestämmelserna om förstöring av animaliskt avfall och djurkadaver. Han eller hon har satt sig in i fårens beteende, känner till deras karakteristiska drag och kan handskas med djur. Han eller hon kan smidigt, tryggt och med hänsyn till de artspecifika särdragen utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel på ett sådant sätt att husdjursprodukterna är av hög kvalitet och etiskt producerade och att de motsvarar kundernas krav. Han eller hon kan använda, underhålla och i viss utsträckning också reparera de maskiner, apparater och byggnader som dagligen är i bruk vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon känner till djurens produktionsskeden och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionsskedet.

Examinanden känner till principerna för fårens fruktsamhet och inser vilken betydelse en fortgående uppföljning har för lönsamheten och kontinuiteten vid fårskötseln. Han eller hon vet vilken nytta man har av kontrollen och förädlingen av fåren. Han eller hon kan bestämma förädlingsmålen för den aktuella gården och vet hur målen kan uppnås. Han eller hon kan göra sina val enligt förädlingsmålen. Han eller hon känner till rapporterna från fårkontrollen, kan tolka rapporternas innehåll och vid behov inleda utvecklingsåtgärder. Han eller hon kan organisera produktionsverksamheten så att den inte belastar miljön, också när det gäller lagringen och användningen av fårgödseln. Han eller hon kan som arbetsledare fördela arbetsuppgifterna rättvist, följa författningar och avtal på ett korrekt sätt och ge begripliga instruktioner med betoning på bestämmelserna för arbetarskyddet.

7 § Foderproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan på ett ekonomiskt sätt producera högklassigt djurfoder. Han eller hon kan göra upp en odlingsplan, genomföra den och utnyttja sina erfarenheter när han eller hon planerar och genomför foderproduktionen. Han eller hon känner till tillväxtfaktorer och olika metoder att påverka dem. Han eller hon kan organisera foderproduktionen så att den inte orsakar onödig belastning på miljön eller medför risker för människors eller djurs hälsa.

Examinanden kan använda, underhålla och reparera de maskiner, apparater och byggnader som behövs vid foderproduktionen och beaktar därvid arbetarskyddsaspekterna. Han eller hon kan i sitt arbete utnyttja den nyaste maskinteknologin. Han eller hon kan föra bok över gårdens foderproduktion, lagra fodret och handleda andra i arbetet inom foderproduktionen.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om grunderna för växternas tillväxt
- kännedom om olika foderväxters egenskaper
- uppgörande och genomförande av en odlingsplan
- ingående kännedom om olika slag av odlingsteknik
- utförande av foderproduktionsarbeten
- förmåga att använda, underhålla och reparera maskiner, apparater och byggnader
- beaktande av miljökonsekvenserna
- iakttagande av bestämmelserna om arbetarskydd
- ekonomisk och flexibel verksamhet
- skiftesvis bokföring
- lagring av fodret
- färdigheter i arbetshandledning.

Godkänd prestation

Examinanden känner till grunderna för växternas tillväxt. Han eller hon inser hur tillväxten påverkas av jordmånen och klimatet och av andra faktorer. Han eller hon känner till lagbundenheten för de faktorer som påverkar tillväxten och är speciellt väl insatta i hur människan genom sin verksamhet kan främja foderväxternas tillväxt och utveckling. Han eller hon känner till de odlingsbara foderväxterna, känner till deras egenskaper och deras olika tillväxtkrav och kan placera in dem i växtföljden. Han eller hon kan göra upp en odlingsplan och använda den. Han eller hon känner till grunderna för användningen av konstgödsel och kreaturgödsel och kan beräkna de behövliga mängderna av konstgödsel och utsäde. Han eller hon kan planera foderproduktionen så att de tillbudsstående åkrarna och deras växtförmåga motsvarar de eftersträvade foderkvantiteterna. Han eller hon kan beräkna produktionskostnaderna för fodret och välja växter som ger god skörd.

Examinanden har satt sig in i olika slag av odlingsteknik och kan därigenom producera foder av god kvalitet. Han eller hon känner till möjligheterna att utnyttja den nyaste maskinteknologin och kan vid rätta tidpunkter smidigt utföra bearbetning, sådd, växtskyddsåtgärder, skörd och lagringsarbeten utan att därvid onödigt belasta miljön. Han eller hon kan använda och underhålla traktorer och kan använda, underhålla och i viss utsträckning också reparera de arbetsmaskiner och byggnader som mest används vid foderproduktionen. Han eller hon känner till grunderna i svetsning så att han eller hon kan utföra enkla reparationssvetsningar. Vid foderproduktionen och lagringen av fodret kan han eller hon utnyttja sina egna och andras erfarenheter. Han eller hon kan göra upp den nödvändiga skiftesvisa bokföringen över såväl odlingen som foderproduktionen. Han eller hon beaktar arbetarskyddsaspekterna i sitt arbete och kan vid sin arbetshandledning fördela uppgifterna rättvist, på ett korrekt sätt följa författningar och avtal och ge begripliga instruktioner med betoning på arbetarskyddsaspekterna.

LANTBRUKSAVBYTARE

8 § Lantbruksavbytarverksamhet

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden förstår lantbruksavbytarverksamhetens betydelse som en del av lantbruksföretagarnas socialskydd och välbefinnande. Han eller hon känner till lagstiftningen om avbytarstjänsten och vet hur inkomstbildningen i lantbruksföretagen är uppbyggd. Han eller hon känner till kvalitetssystemen för avbytarstjänstens lokala enheter och för lantbruksföretagen. Han eller hon känner till huvuddragen i arbetslagstiftningen och arbetarskyddslagstiftningen.

Examinanden känner till principerna för kundservice och beaktar dem i sin avbytarverksamhet. Han eller hon intar en positiv attityd till att sköta arbetet enligt avbytar-systemet på det sätt som den aktuella gården förutsätter och visar sina praktiska erfarenheter och sitt kunnande på ett konstruktivt sätt.

Examinanden är intresserad av att vidareutveckla sin yrkesskicklighet och kan skaffa sig information. Han eller hon kan fungera och kommunicera med andra i olika slag av grupper och interaktionssituationer. Han eller hon kan sköta om sitt välbefinnande i arbetet och medverkar genom sin verksamhet till att skapa en positiv bild av landsbygden.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om avbytararbetets betydelse
- kännedom om lagstiftningen om avbytarstjänst
- kännedom om inkomstbildningen i lantbruksföretag
- kännedom om kvalitetssystem
- kännedom om arbetslagstiftningen
- kännedom om arbetarskyddslagstiftningen
- kännedom om principerna för kundservice
- sociala färdigheter och kommunikationsförmåga
- språkkunskaper
- vidareutveckling av yrkesskickligheten
- informationssökning

Godkänd prestation

Examinanden förstår vilken betydelse lantbruksavbytarens arbete har och vilken roll de spelar som en del av tjänsten och den dagliga verksamheten i lantbruksföretagen och är medveten om hur viktig deras verksamhet är för företagarens familjens välbefinnande i arbetet. Han eller hon känner i stora drag till hur inkomstbildningen är uppbyggd i lantbruksföretagen. Han eller hon känner till kvalitetssystemen för lantbruksföretag och för avbytarstjänst så att han eller hon kan tolka och i praktiken tillämpa systemen och de verksamhetsdirektiv som gäller dessa system.

Examinanden har satt sig in i arbetslagstiftningen och arbetarskyddslagstiftningen och i hans eller hennes kunskaper och tolkningar betonas kännedomen om arbetstagarernas och

arbetsgivarnas rättigheter, skyldigheter och ansvar till den del som lagstiftningen gäller lantbruksavbytarens arbete. Han eller hon har satt sig in i kundservice och är medveten om de principer utifrån vilka man bör handla inom serviceyrken. Examinanden kan tillämpa sina kunskaper i synnerhet när han eller hon tar emot avbytararbeten i lantbruksföretag och när han eller hon rapporterar om händelserna under en avbytarperiod. Han eller hon har satt sig in i hur krissituationer skall hanteras. Examinanden kan i olika slag av kommunikationssituationer på ett konstruktivt sätt föra fram sådana utvecklingsobjekt som han eller hon har lagt märke till i företagets verksamhet och kan framhålla sina starka sidor och de färdigheter som han eller hon kan erbjuda företaget.

Examinanden är intresserad av att vidareutveckla olika delområden av sin yrkesskicklighet och kan skaffa sig den behövliga informationen ur olika källor, också på något annat språk än sitt modersmål. Genom att hålla sin yrkesskicklighet à jour och handla enligt detta kan han eller hon för sin del medverka till att en positiv bild av landsbygden uppstår och förstärks.

9 § Mjölkboskapskötsel

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan utföra kreaturskötseln i det aktuella företaget. Han eller hon känner till nötkreaturens artspecifika krav och kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan arbeta på det sätt som kraven på hygien förutsätter. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan tillämpa dem i det aktuella företaget. Han eller hon känner till olika fodermedels inverkan på produktionen och är medveten om foderkvalitetens betydelse. Han eller hon känner till normerna för näringsbehovet hos mjölkboskap och hos unga nötkreatur och kan tillämpa normutfodringen enligt utfodringsplanen. Han eller hon känner till de miljöolägenheter som husdjursproduktionen medför och kan arbeta så att han eller hon inte genom sin verksamhet orsakar onödig belastning av miljön.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med mjölkning, utfodring och skötsel av djuren och kan hantera de livsmedelsråvaror som är producerade på ett korrekt sätt. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som är i dagligt bruk och kan utföra gårdens fodertransporter. Han eller hon kan utarbeta de behövliga journalerna och rapportera om händelserna under avbytarperioden och kan i sitt arbete utnyttja informationsteknik.

Examinanden känner till principerna för nötkreatursförädling och han eller hon kan i praktiken genomföra de förädlingsmål som det aktuella företaget har valt. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd, har kännedom om förebyggande hälsovård och kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar. Han eller hon känner till principerna för boskapskontrollen och kan utnyttja dem i sin verksamhet. Han eller hon känner till kvalitetskraven för mjölkboskapsprodukter och kan upprätthålla och vidareutveckla kvaliteten på sin verksamhet.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om näringsbehovet hos mjölkboskap och hos unga nötkreatur
- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras effekter på produktionen
- tillämpning av utfodringsplanen
- utförande av mjölknings-, utfodrings- och skötselarbeten
- utförande av fodertransporter
- ingående kännedom om produktionshygien
- förmåga att handskas med nötkreatur och kännedom om deras välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenserna
- förmåga att använda och underhålla maskiner och apparater
- beaktande av arbetarskyddet
- ekonomisk och flexibel verksamhet
- utnyttjande av informationsteknik
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om nötkreatursförädling och om åtgärder för förädlingen
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen och skötsel samt medicinsk behandling av djur
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetskontroll
- produktionsuppföljning.

Godkänd prestation

Examinanden är kan utföra mjölkning och kreaturskötsel med tillhörande fodertransporter på ett sådant sätt att den som har erhållit avbytare är nöjd med verksamheten. Han eller hon känner till djurskyddskraven och utrymmesbehoven för de olika djurarterna och är medveten om de krav som djuren ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i näringsbehoven hos mjölkboskap och unga nötkreatur, kan beräkna näringsbehovet enligt de olika produktionsskedena och resultatmålen och känner till idisslarnas matsmältning och särdragen för den. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och är medveten om betydelsen av kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur fodrets kvalitet inverkar på de animaliska livsmedlens renhet och på deras effekter på hälsan. Han eller hon kan tolka foderanalyser, känner till olika utfodringssystem och kan tillämpa det utfodringssystem som det aktuella företaget har valt. Han eller hon kan tillämpa en utfodringsplan i olika situationer.

Examinanden kan bedöma om djur är friska och välmående och kan arbeta på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar djurens hälsotillstånd och deras fruktsamhet, kan använda apparaturen och tolka de erhållna resultaten. Han eller hon kan utföra den dagliga brunstkontrollen och göra behövliga anteckningar. Han eller hon kan bistå vid semineringar och kalvningar och vid den första skötseln av kalvarna. Han eller hon kan identifiera symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när man måste anlita en veterinär. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över de medicinska behandlingarna. Han eller hon känner till

de viktigaste riskerna för de sjukdomar som kan drabba både djur och människor och har kännedom om grunderna för förebyggande åtgärder. Han eller hon kan på reglements-enligt sätt sköta förstörelsen av djuravfall och kadaver.

Examinanden har satt sig in i djurens beteende, känner till de karakteristiska dragen för nötkreatur och kan handskas med djuren. Han eller hon kan utföra sitt arbete i olika slag av produktionsmiljöer och kan smidigt och tryggt och med beaktande av de olika djurarternas särdrag utföra det dagliga arbetet med mjölkning, utfodring och skötsel på ett sådant sätt att husdjursprodukterna är av hög kvalitet och motsvarar kundernas krav. Han eller hon utför mjölkningen och rengöringen av utrustningen för mjölkhushållningen på ett sådant sätt att juren hålls friska och mjölkens goda kvalitet bibehålls. Han eller hon känner till de rengöringsmedel och desinfektionsmedel som används vid mjölkboskapskötseln, kan använda dem och förvarar dem på ett säkert sätt. Han eller hon kan tryggt använda och underhålla de maskiner och apparater som dagligen är i bruk vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikande funktioner i maskinerna. Han eller hon är medveten om mjölkboskapskötseln inverkan på miljön och beaktar detta i sitt arbete. Han eller hon vet hur kreatursgödseln skall lagras. Han eller hon känner till de olika produktionskedena hos djuren och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionskedet.

Examinanden vet vilken nytta man har av boskapskontroll och kreatursförädling. Han eller hon vet hur man kan uppnå det aktuella företagens förädlingsmål och kan genom sin verksamhet bidra till att målen nås. Han eller hon känner till rapporterna från boskapskontrollerna och kan tolka dem. Han eller hon kan utföra provmjölkning för boskapskontrollen och sända in proverna med de bilagda handlingarna. Han eller hon kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete.

10 § Svinproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan sköta svinproduktionsarbetet i det aktuella företaget. Han eller hon känner till svinens artspecifika krav och kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan arbeta på det sätt som kraven på hygien förutsätter. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan tillämpa dem i det aktuella företaget. Han eller hon känner till olika fodermedels inverkan på produktionen och är medveten om foderkvalitetens betydelse. Han eller hon känner till normerna för näringsbehovet hos svinen och kan tillämpa normutfodringen enligt utfodringsplanen. Han eller hon är medveten om de miljölägenheter som husdjursproduktionen medför och kan utföra sitt arbete så att han eller hon inte genom sin verksamhet orsakar onödig miljöbelastning.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel av svinen samt tillhörande fodertransporter. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som är i dagligt bruk. Han eller hon kan utarbeta de behövliga journalerna och rapportera om händelserna under avbytarperioden och kan i sitt arbete utnyttja informationsteknik.

Examinanden känner till principerna för svinförädling och han eller hon kan i praktiken genomföra de förädlingsmål som det aktuella företaget har valt. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd, har kännedom om förebyggande hälsovård och kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar. Han eller hon känner till svinkontrollen och kan utnyttja den i sin verksamhet. Han eller hon känner till kvalitetskraven för svinproduktionen och kan upprätthålla och vidareutveckla kvaliteten på sin verksamhet.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om svinens näringsbehov
- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras effekter på produktionen
- tillämpning av utfodringsplanen
- utförande av utfodrings- och skötselarbeten
- utförande av fodertransporter
- ingående kännedom om produktionshygien
- förmåga att handskas med svin och kännedom om deras välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenserna
- förmåga att använda och underhålla maskiner och apparater
- beaktande av arbetarskyddet
- ekonomisk och flexibel verksamhet
- utnyttjande av informationsteknik
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om svinförädling och om åtgärder för förädlingen
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen och skötsel samt medicinsk behandling av djur
- produktionsuppföljning
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetskontroll.

Godkänd prestation

Examinanden kan utföra arbetet med utfodringen och skötseln av svinen samt tillhörande fodertransporter på ett sådant sätt att den som har erhållit avbytare är nöjd med verksamheten. Han eller hon känner till djurskyddslagens artspecifika krav och utrymmesbehoven samt de krav som djuren ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i näringsbehovet hos olika grupper av svin, kan beräkna näringsbehovet enligt de olika produktionsskedena och resultatmålen och känner till enmagade djurs matsmältning och särdragen för den. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och är medveten om betydelsen av kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur fodrets kvalitet inverkar på de animaliska livsmedlens renhet och på deras effekter på hälsan. Han eller hon kan tolka foderanalyser, känner till de olika möjligheterna att arrangera utfodringen och kan tillämpa det utfodringsätt som det aktuella företaget har valt. Han eller hon kan anpassa en utfodringsplan till olika situationer.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan utföra sitt arbete på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar djurens hälsotillstånd och deras fruktsamhet, kan använda apparaturen och tolka de erhållna resultaten. Han eller hon kan identifiera symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när man måste anlita en veterinär. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över de medicinska behandlingarna. Han eller hon känner till de viktigaste riskerna för de sjukdomar som kan drabba både djur och

människor och har kännedom om förebyggande åtgärder. Han eller hon kan på reglementsenligt sätt sköta förstöringen av djuravfall och kadaver.

Examinanden har satt sig in i djurens beteende, känner till de karakteristiska dragen för svin och kan handskas med djuren. Han eller hon kan utföra sitt arbete i olika slag av produktionsmiljöer och kan flexibelt och tryggt och med hänsyn till de olika djurarternas särdrag utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel på ett sådant sätt att husdjursprodukterna är av hög kvalitet och motsvarar kundernas krav. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som dagligen är i bruk vid husdjursproduktionen och kan definiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon är medveten om svinproduktionens inverkan på miljön och kan beakta detta i sitt arbete. Han eller hon kan lagra svingödseln. Han eller hon känner till de olika produktionsskedena hos djuren och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionsskedet. Han eller hon kan utföra den dagliga brunstkontrollen och bistå vid betäckningar, semineringar och grisningar. Han eller hon kan sköta smågrisar och avvänja dem.

Examinanden vet vilken nytta man har av svinkontrollen och svinförädlingen. Han eller hon vet hur man kan uppnå det aktuella företagens förädlingsmål och kan genom sin verksamhet bidra till att målen nås. Han eller hon känner till rapporterna från svinkontrollen och kan tolka dem. Han eller hon kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete.

11 § Fjäderfäproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan utföra arbetsuppgifterna inom fjäderfäproduktionen i det aktuella företaget och känner till de faktorer som påverkar fjäderfänans välbefinnande. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan tillämpa dem i det aktuella företaget. Han eller hon känner till olika fodermedels inverkan på produktionen och är medveten om foderhanterings och foderkvalitetens betydelse. Han eller hon känner till fjäderfänans näringsbehov under de olika produktionsskedena och kan tillämpa den befintliga utfodringsplanen. Han eller hon inser vilken betydelse djurens hälsovård och produktionshygien har för djuren och för livsmedlen och är medveten om näringsgrenens och kundernas mål och krav. Han eller hon kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan utföra sitt arbete så att han eller hon inte orsakar onödig belastning av miljön.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel av fjäderfä samt fodertransporter. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som är i dagligt bruk vid fjäderfäproduktionen. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd, förebygga faktorer som hotar djurens hälsa och kan sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar och vid behov avliva sjuka djur. Han eller hon kan göra behövliga anteckningar och rapportera om händelserna under avbytarperioden. Han eller hon känner till de krav på kvalitet och hygien som ställs på fjäderfäproduktionen och kan upprätthålla och vidareutveckla kvaliteten på sin verksamhet. Han eller hon kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om fjäderfänans näringsbehov

- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras effekter på produktionen
- kännedom om fjäderfäns matsmältning
- tillämpning av utfodringsplanen
- utförande av utfodrings-, skötsel- och rengöringsarbeten
- utförande av fodertransporter
- ingående kännedom om produktionshygien och om förebyggande av sjukdomar
- förmåga att handskas med fjäderfän och kännedom om deras välbefinnande
- uppföljning av produktionen, identifiering av avvikande situationer och kännedom om korrigerande åtgärder
- beaktande av miljökonsekvenserna
- förmåga att använda och underhålla maskiner och apparater
- ekonomisk och flexibel verksamhet
- beaktande av arbetarskyddet
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen och skötsel samt medicinsk behandling av djur
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetskontroll
- förmåga att utnyttja informationsteknik.

Godkänd prestation

Examinanden kan utföra arbetet inom fjäderfäproduktionen i det aktuella företaget på ett sådant sätt att den som har erhållit en avbytare är nöjd med servicen. Han eller hon är medveten om vilka krav fjäderfäproduktionen ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i näringsbehovet hos fjäderfän, kan beräkna näringsbehovet enligt de olika produktionsskedena och resultatmålen och känner till fjäderfäns matsmältning och de artspecifika särdragen i den. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och är medveten om betydelsen av kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon kan av de råvaror som står till buds framställa foderblandningar som är lämpliga för den aktuella produktionsinriktningen, kan ta prover för analys av råvarorna och av de färdiga foderblandningarna och utföra de behövliga fodertransporterna. Han eller hon vet hur fodrets kvalitet inverkar på de animaliska livsmedlens renhet, på deras effekter på hälsan och på de etiska aspekterna. Han eller hon kan tolka foderanalyser och varudeklarerationer för färdiga foderblandningar. Han eller hon känner till de olika möjligheterna att arrangera utfodringen, kan tillämpa det utfodringsätt som det aktuella företaget har valt och kan anpassa utfodringsplanen till olika situationer.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan utföra sitt arbete på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon kan identifiera symptomen på de vanligaste sjukdomarna och kan vid behov sända fjäderfän till noggrannare undersökningar. Han eller hon vet när man måste anlita en veterinär eller avliva ett djur. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över de medicinska behandlingarna. Han eller hon känner till de viktigaste riskerna för de sjukdomar som kan drabba både djur och människor, har kännedom om grunderna för förebyggande åtgärder och kan vid behov ta prover för att konstatera fjäderfäns hälsotillstånd. Han eller hon kan avliva sjuka djur och kan på ett

reglementsenligt sätt sköta förstöringen av djuravfall och kadaver. Han eller hon känner till den djurskyddslagstiftning som gäller fjäderfån.

Examinanden har satt sig in i fjäderfånas beteende, känner till deras karakteristiska drag och kan handskas med djuren. Han eller hon kan flexibelt och tryggt och med hänsyn till djurens artspecifika särdrag utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel på ett sådant sätt att husdjursprodukterna är av hög kvalitet och etiskt producerade och att de motsvarar kundernas krav. Han eller hon känner till egenskaperna för olika rengörings- och desinfektionsmedel och kan utföra de behövliga rengörings- och desinfektionsarbetena. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som dagligen används vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikande funktioner i maskinerna. Han eller hon känner till djurens olika produktionsskeden, kan kontrollera och sköta djuren och vid behov vidta korrigerande åtgärder.

Examinanden inser vilken betydelse en ständig uppföljning har för lönsamheten och kontinuiteten vid fjäderfäproduktionen och han eller hon känner till egenskaperna hos olika fjäderfäarter och fjäderfäraser. Han eller hon förstår vilken betydelse bokföringen har vid uppföljningen av produktionen och kan hålla bokföringen à jour med händelsernas gång. Han eller hon är medveten om fjäderfäproduktionens inverkan på miljön och kan utföra sitt arbete utan att belasta miljön, också när det gäller lagringen av gödseln. Han eller hon kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete.

12 § Specialiserad nötköttsproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan utföra kreaturskötselarbetet i det aktuella företaget. Han eller hon känner till de artspecifika kraven för köttboskap och för annan specialiserad nötköttsproduktion, kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan utföra sitt arbete på det sätt som kraven på hygien förutsätter. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan tillämpa dem i det aktuella företaget. Han eller hon känner till olika fodermedels inverkan på produktionen och är medveten om foderkvalitetens betydelse. Han eller hon känner till normerna för näringsbehovet hos nötkreatur och kan tillämpa normutfodringen enligt utfodringsplanen. Han eller hon känner till de miljöolägenheter som husdjursproduktionen medför och kan utföra sitt arbete så att han eller hon inte genom sin verksamhet orsakar onödig belastning på miljön.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel av nötkreatur och kalvar samt därtill hörande fodertransporter. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som är i dagligt bruk. Han eller hon kan utarbeta de behövliga journalerna och rapportera om händelserna under avbytarperioden och kan i sitt arbete utnyttja informationsteknik.

Examinanden känner till principerna för köttboskapsförädling och han eller hon kan i praktiken genomföra de förädlingsmål som det aktuella företaget har valt. Han eller hon kan bedöma djurens hälsotillstånd, har kännedom om förebyggande hälsovård och kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar. Han eller hon känner till dikokontroll och köttboskapskontroll och kan använda kontrolluppgifterna i sitt arbete. Han eller hon känner till kvalitetskraven för den specialiserade nötköttsproduktionen och kan upprätthålla och vidareutveckla kvaliteten på sin verksamhet.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om näringsbehovet hos dikor och unga nötkreatur
- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras effekter på produktionen
- tillämpning av utfodringsplanen
- utförande av utfodrings- och skötselarbeten
- utförande av fodertransporter
- ingående kännedom om produktionshygien
- förmåga att handskas med nötkreatur och kännedom om deras välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenserna
- förmåga att använda och underhålla maskiner och apparater
- beaktande av arbetarskyddet
- ekonomisk och flexibel verksamhet
- utnyttjande av informationsteknik
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om nötkreatursförädling och om åtgärder för förädlingen
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen och skötsel samt medicinsk behandling av djur
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetskontroll
- produktionsuppföljning.

Godkänd prestation

Examinanden kan utföra arbetet inom kreaturskötseln med tillhörande fodertransporter på ett sådant sätt att den som har erhållit en avbytare är nöjd med verksamheten. Han eller hon känner till djurskyddskraven och utrymmesbehoven för de olika djurarterna och är medveten om vilka krav djuren ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i näringsbehoven hos kalvar, unga nötkreatur och dikor, kan beräkna näringsbehovet enligt de olika produktionsskedena och resultatmålen och känner till idisslarnas matsmältning och särdragen för den. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och är medveten om betydelsen av kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur fodrets kvalitet inverkar på de animaliska livsmedlens renhet och på deras effekter på hälsan och kan tolka foderanalyser. Han eller hon känner till olika utfodringssystem, kan tillämpa det utfodringssystem som det aktuella företaget har valt och kan anpassa utfodringsplanen till olika situationer.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan arbeta på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar djurens hälsotillstånd och deras fruktsamhet, kan använda apparaturen och tolka de erhållna resultaten. Han eller hon kan identifiera symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när man måste anlita en veterinär. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över de medicinska behandlingarna. Han eller hon känner till de viktigaste riskerna för de sjukdomar som kan drabba både djur och människor och har

kännedom om grunderna för förebyggande åtgärder. Han eller hon kan på reglements- enligt sätt ta hand om förstöringen av djuravfall och kadaver.

Examinanden har satt sig in i djurens beteende, känner till de karakteristiska dragen för nötkreatur och kan handskas med djuren. Han eller hon kan utföra sitt arbete i olika slag av produktionsmiljöer och kan flexibelt och tryggt och med hänsyn till de olika djurarter- nas särdrag utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel på ett sådant sätt att hus- djursprodukterna är av hög kvalitet och motsvarar kundernas krav. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som dagligen är i bruk vid husdjurs- produktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon är medveten om köttboskapskötselns inverkan på miljön och beaktar detta i sitt arbete. Han eller hon vet hur kreatursgödseln skall lagras. Han eller hon känner till de olika produk- tionsskedena hos djuren och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produk- tionsskedet.

Examinanden vet vilken nytta man har av köttboskapskontrollen och förädlingen av köttboskap. Han eller hon vet hur man kan uppnå det aktuella företagets förädlingsmål och kan genom sin verksamhet bidra till att målen nås. Han eller hon känner till rappor- terna från köttboskapskontrollen och kan tolka dem. Han eller hon kan utnyttja informa- tionsteknik i sitt arbete.

13 § Fårskötsel

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan utföra fårskötselarbetet i det aktuella företaget. Han eller hon känner till fårens artspecifika krav, kan handskas med djuren enligt djurskyddslagen och enligt etiska principer och kan utföra sitt arbete på det sätt som kraven på hygien förutsätter. Han eller hon känner till olika utfodringsmodeller och utfodringsmetoder och kan tilläm- pa dem i det aktuella företaget. Han eller hon känner till olika fodermedels inverkan på produktionen och är medveten om foderkvalitetens betydelse. Han eller hon känner till normerna för fårens näringsbehov och kan anpassa normutfodringen till utfodringsplan- en. Han eller hon känner till de miljöolägenheter som husdjursproduktionen medför och kan utföra sitt arbete så att han eller hon inte orsakar onödig belastning av miljön.

Examinanden kan flexibelt och tryggt utföra fårens dagliga utfodring och skötsel samt fodertransporter. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som är i dagligt bruk. Han eller hon kan utarbeta de behövliga journalerna, rapportera om händelserna under avbytarperioden och utnyttja informationsteknik i sitt arbete.

Examinanden känner till principerna för fårförädling och kan i praktiken genomföra de förädlingsmål som det aktuella företaget har valt. Han eller hon kan bedöma djurens häl- sotillstånd, har kännedom om förebyggande hälsovård, kan ge första hjälpen och sköta sjuka djur enligt veterinärens anvisningar. Han eller hon känner till kontrollen av fåren och kan utnyttja kontrollen i sin verksamhet. Han eller hon är medveten om kvalitetskrav- en för fårskötselns produkter och kan upprätthålla och vidareutveckla kvaliteten på sin verksamhet.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om fårens näringsbehov

- kännedom om olika fodermedels egenskaper och om deras effekter på produktionen
- tillämpning av utfodringsplanen
- utförande av utfodrings- och skötselarbeten
- utförande av fodertransporter
- ingående kännedom om produktionshygien
- förmåga att handskas med får och kännedom om deras välbefinnande
- beaktande av miljökonsekvenserna
- förmåga att använda och underhålla maskiner och apparater
- beaktande av arbetarskyddet
- ekonomisk och flexibel verksamhet
- utnyttjande av informationsteknik
- kännedom om fruktsamhet
- kännedom om färförädling och om åtgärder för förädlingen
- identifiering av sjukdomar; första hjälpen och skötsel samt medicinsk behandling av djur
- kännedom om kvalitetskrav och kvalitetskontroll
- produktionsuppföljning.

Godkänd prestation

Examinanden kan utföra arbetet inom fårskötseln med tillhörande fodertransporter på ett sådant sätt att den som har erhållit en avbytare är nöjd med verksamheten. Han eller hon känner till djurskyddskraven och utrymmesbehoven för de olika djurarterna samt de krav som fåren ställer på ventilationen, belysningen och inredningen i produktionsbyggnaderna. Han eller hon har satt sig in i fårens näringsbehov, kan beräkna näringsbehovet enligt de olika produktionsskedena och resultatmålen och känner till idisslarnas matsmältning och särdragen för den. Han eller hon känner till de hemmaproducerade fodermedlens och de saluförda fodermedlens lämplighet för utfodringen och är medveten om betydelsen av kvalitetsvariationerna i de hemmaproducerade fodermedlen när man bestämmer fodrets produktionsvärde. Han eller hon vet hur fodrets kvalitet inverkar på de animaliska livsmedlens renhet och på deras effekter på hälsan och kan tolka foderanalyser. Han eller hon känner till de olika möjligheterna att arrangera utfodringen, kan tillämpa det utfodringssätt som det aktuella företaget har valt och kan anpassa en utfodringsplan till olika situationer.

Examinanden kan bedöma om djuren är friska och välmående och kan utföra sitt arbete på ett sätt som främjar djurens hälsa och välbefinnande. Han eller hon känner till de instrument och apparater med vilka man testar djurens hälsotillstånd och deras fruktsamhet, kan använda apparaturen och tolka de erhållna resultaten. Han eller hon kan identifiera symptomen på de vanligaste sjukdomarna, kan ge första hjälpen och vet när man måste anlita en veterinär. Han eller hon kan ge djuren mediciner enligt veterinärens anvisningar, iakttar karenstiderna och för bok över de medicinska behandlingarna. Han eller hon känner till de viktigaste riskerna för de sjukdomar som kan drabba både djur och människor och känner till grunderna för förebyggande åtgärder. Han eller hon kan på reglementsensligt sätt ta hand om förstörelsen av djuravfall och kadaver.

Examinanden har satt sig in i fårens beteende, känner till deras karakteristiska drag och kan handskas med djuren. Han eller hon kan utföra sitt arbete i olika slag av produktionsmiljöer och kan flexibelt och tryggt och med hänsyn till de olika djurarternas särdrag utföra det dagliga arbetet med utfodring och skötsel på ett sådant sätt att husdjursproduk-

terna är av hög kvalitet och motsvarar kundernas krav. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som är i dagligt bruk vid husdjursproduktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion. Han eller hon är medveten om fårskötselns inverkan på miljön och kan beakta detta i sitt arbete. Han eller hon vet hur fårgödseln skall lagras. Han eller hon känner till de olika produktionsskedena hos djuren och kan kontrollera och sköta djuren enligt det aktuella produktionsskedet.

Examinanden vet vilken nytta man har av fårkontrollen och av fårförädlingen. Han eller hon vet hur man kan uppnå det aktuella företagens förädlingsmål och kan genom sin verksamhet bidra till att målen nås. Han eller hon känner till rapporterna från fårkontrollen och kan tolka rapporterna. Han eller hon kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete.

14 § Hästskötsel

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden känner till principerna för hästarnas välbefinnande och beteende. Han eller hon kan tryggt och enligt stallägarens anvisningar utföra den dagliga utfodringen och skötseln av hästarna och verkställa de behövliga fodertransporterna. Han eller hon känner till särdragen för hästarnas matsmältning, de vanligaste fodermedlen för hästar, kraven på foderhygien och principerna för utfodring av olika slag av hästar. Han eller hon kan rengöra hästarnas boxar, breda ut torrströ och lagra gödseln. Han eller hon är medveten om vilken betydelse hygien och förhållandena i stallen har för hästarnas hälsa.

Examinanden känner till principerna för hur man handskas med hästar, kan leda hästar och binda fast dem på ett tryggt sätt. Han eller hon är medveten om kännetecknen på friska hästar och känner till symptomen på de vanligaste hästsjukdomarna. Han eller hon inser betydelsen av att hästarnas hälsotillstånd dagligen kontrolleras och vet när en veterinär bör tillkallas. Han eller hon kan ge första hjälpen när det gäller sår och andra akuta skador.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om hästarnas naturliga beteende
- förmåga att handskas med hästar och kännedom om hästarnas välbefinnande
- kännedom om olika fodermedel och om deras hygieniska kvalitet
- kännedom om hästarnas matsmältning och om utfodringsprinciperna för hästar
- utförande av utfodrings- och skötselarbeten
- kännedom om principerna för stallhygien och om miljökraven för stallar
- förmåga att använda och underhålla maskiner och apparater
- identifiering av sjukdomssymptom och bedömning av behovet att tillkalla en veterinär
- färdigheter i att ge första hjälpen
- beaktande av arbetarskyddet
- beaktande av miljökonsekvenserna
- ekonomisk och flexibel verksamhet.

Examinanden kan utfodra och sköta hästarna och utföra tillhörande fodertransporter på ett sådant sätt att den som har erhållit en avbytare är nöjd med verksamheten. Han eller hon kan utfodra och sköta hästarna enligt artens krav och på ett sätt som främjar hästarnas hälsa. Han eller hon känner till processerna i hästarnas matsmältningsorgan och inser betydelse av ett utfodringssystem, foderhygien och en omsorgsfull portionering av fodret. Han eller hon kan rengöra hästarnas boxar, känner till olika slag av torrströ och beaktar därvid eventuella gasolägenheter. Han eller hon kan använda och underhålla de maskiner och apparater som dagligen är i bruk vid produktionen och kan identifiera avvikelser i maskinernas funktion.

Examinanden har satt sig in i hästarnas beteende, känner till deras karakteristiska drag och kan handskas med olika slag av hästar. Han eller hon kan tryggt och lugnt leda hästar t.ex. till en inhägnad och tillbaka därifrån. Han eller hon kan för varje häst välja den rätta utrustningen när han eller hon skall leda den och förutser riskabla situationer som eventuellt kan uppstå i dörrar, portar och andra trånga ställen. Han eller hon kan binda fast hästarna med grimman på ett sådant sätt att hästarna inte kan trassla in sig i repet och att man i en nödsituation lätt kan lösgöra repet.

Examinanden kan redan i ett tidigt skede identifiera symptomen på sjukdomar och i synnerhet symptom på kolik och han eller hon är medveten om när snabb hjälp av en veterinär är nödvändig för att rädda en häst. Han eller hon kan hålla sig underrättade om den regionala veterinärjouren. Han eller hon kan ge första hjälpen åt hästar med kolik och också i fråga om olika slag av sår och sträckningar. Han eller hon vet vilka skador som kräver att hästarnas motion begränsas och är medveten om hur motionen skall beaktas vid utfodringen av hästarna.

Examinanden kan reglera ventilationen enligt väderleksförhållandena så att temperaturen, fuktighetsgraden och luftcirkulationen i stallet är lämplig för hästarna. Han eller hon inser vilken betydelse vården av hästarna och deras hovar har för hästarnas välbefinnande och kan utföra den dagliga ryktningen och tvätten samt kontrollen och vården av hovar. Han eller hon kan vid behov lägga filter på hästarna. Han eller hon vet hur hästskötselns inverkan på miljön och kan beakta detta i sitt arbete. Han eller hon kan på ett korrekt sätt lagra hästgödseln.

15 § Foderproduktion

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan utföra de arbeten som hör till foderproduktionen i det aktuella företaget. Han eller hon vet hur högklassigt djurfoder kan produceras på ett ekonomiskt sätt. Han eller hon kan tolka och i huvuddrag genomföra den fastställda odlingsplanen. Han eller hon känner i stora drag till tillväxtfaktorerna och har kännedom om olika metoder att påverka dem. Han eller hon är medveten om de miljöolägenheter som foderproduktionen medför och kan utföra sitt arbete utan att det onödigt belastar miljön eller orsakar risker för människors eller djurs hälsa.

Examinanden kan använda och underhålla de maskiner, apparater och byggnader som behövs vid foderproduktionen. Han eller hon kan lagra fodret och föra bok över gårdens foderproduktion. I sitt arbete beaktar han eller hon arbetarskyddsaspekterna.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om grunderna för tillväxtprocessen
- kännedom om olika foderväxters egenskaper
- tolkning och genomförande av odlingsplanen
- utförande av foderproduktionsarbeten
- skiftesvis bokföring
- förmåga att använda, underhålla och reparera maskiner, apparater och byggnader
- beaktande av arbetarskyddet
- beaktande av miljökraven
- ekonomisk och flexibel verksamhet
- lagring av fodret.

Godkänd prestation

Examinanden känner till grunderna för växternas tillväxt och vet hur jordmånen, klimatet och andra faktorer påverkar tillväxtprocessen. Han eller hon känner till lagbundenheten för de faktorer som påverkar tillväxten och är speciellt väl insatta i hur människan genom sina åtgärder kan främja foderväxternas tillväxt. Han eller hon känner till de foderväxter som kan odlas i regionen och känner till växternas egenskaper och tillväxtkrav. Han eller hon kan beräkna de behövliga mängderna utsäde och konstgödsel, är medveten om grunderna för användningen av konstgödsel och kreaturgödsel och beaktar vid sin användning av dem bl.a. miljöaspekterna. Han eller hon kan bedöma foderproduktionens lönsamhet.

Examinanden kan tolka en odlingsplan och utgående från den lokalisera åkerskiftena och i huvuddrag genomföra de åtgärder som har planerats för de olika skiftena. Han eller hon kan vid rätta tidpunkter, flexibelt och utan att belasta miljön utföra bearbetning, sådd, växtskyddsåtgärder, skörd och lagringsarbeten. Han eller hon vet hur man producerar foder av god kvalitet. Han eller hon kan använda och underhålla och i någon mån även reparera traktorer, de vanligaste arbetsmaskinerna och de byggnader som behövs vid foderproduktionen. Han eller hon kan utnyttja sina egna och andras erfarenheter vid foderproduktionen och lagringen av fodret. Han eller hon kan göra de behövliga anteckningarna om såväl odlingen som foderproduktionen. Han eller hon beaktar säkerhetsaspekterna i sitt arbete.

16 § Företagsamhet

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden är medveten om de färdigheter som krävs för företagsverksamhet och kan ur denna synvinkel bedöma sina företagaregenskaper och sina värderingar. Han eller hon känner sitt yrkesområde och kan undersöka möjligheterna att verka som företagare inom branschen. Han eller hon känner till begreppet affärsidé och vet hur affärsidén används som grund för planeringen och genomförandet av företagsverksamheten. Han eller hon känner till olika sätt att inleda företagsverksamhet.

Examinanden är medveten om behoven av ekonomiska, produktionsmässiga och psykiska resurser inom företagsverksamheten och kan bedöma sina egna möjligheter att inleda företagsverksamhet. Han eller hon förstår de viktigaste principerna för ekonomin i företagsverksamheten och känner till den viktigaste lagstiftningen om företagsverksamhet.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- bedömning av de egna företagaregenskaperna
- bedömning av möjligheterna för företagsverksamhet inom det aktuella yrkesområdet
- kännedom om begreppet affärsidé
- kännedom om olika sätt att inleda företagsverksamhet
- kännedom om de resurser som företagsverksamheten kräver
- bedömning av de egna möjligheterna vid inledande av företagsverksamhet
- kännedom om de viktigaste principerna för ekonomin i företagsverksamhet
- anlitan av sakkunniga personer
- kännedom om den viktigaste lagstiftningen om företagsverksamhet
- förmåga att skaffa sig information.

Godkänd prestation

Examinanden är medveten om vilka färdigheter som gör det lättare att lyckas som företagare. Utgående från dessa kunskaper och sina värderingar kan han eller hon bedöma sig själv och sina företagaregenskaperna och avgöra om han eller hon utgående från sina värderingar kan dra slutsatser och fatta beslut som gäller deras utveckling som företagare.

Examinanden sätter värde på sin yrkesskicklighet och känner sitt yrkesområde så väl att han eller hon utgående från branschens framtidsutsikter och dess marknadsföringsläge kan bedöma sina möjligheter att inleda en egen företagsverksamhet. Han eller hon vet vad som avses med en affärsidé och kan utveckla sin egen idé så att den fungerar bättre. Vid sin utveckling av affärsidén beaktar han eller hon efterfrågan och konkurrens på marknaden samt de faktorer som är viktiga för att deras idé skall vara funktionsduglig. Han eller hon inser vilken betydelse affärsidén har vid planeringen av företagsverksamheten. När affärsidén utarbetas kan han eller hon vid behov anlita en sakkunnig.

Examinanden vet vilka alternativ som står till buds för den som överväger att inleda företagsverksamhet. Han eller hon känner till de vanligaste lösningarna för bl.a. formerna för företagsverksamheten, de inledande åtgärderna, definitionerna av ansvarsfrågorna, de behövliga resurserna samt riskerna. Han eller hon kan utgående från verksamheten i sitt företag diskutera dessa frågor med en sakkunnig person.

Examinanden kan med bistånd av en sakkunnig utarbeta en affärsverksamhetsplan för det aktuella företaget, som omfattar de områden som är viktiga med tanke på verksamheten. Han eller hon förstår innebörden av en lönsam verksamhet och vet hur lönsamheten kan påverkas. Han eller hon kan tolka företagets bokslut i fråga om bl.a. kapital, förmögenhet, solvens och resultat. Han eller hon förstår principerna för kostnadsberäkning och vet vilka marknadsbaserade faktorer som skall beaktas vid en rationell prissättning av produkter och tjänster. Han eller hon kan utarbeta en ungefärlig budget och kan skaffa sig information och sakkunnigtjänster för sitt företags skattefrågor.

Examinanden känner till de viktigaste författningarna om företagsverksamhet och om inledande av företagsverksamhet och vet var han eller hon kan få sakkunnigtjänster och tilläggsinformation i dessa frågor.

KLÖVVÅRDARE

17 § Klövvård

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden känner till grunderna i klövens anatomi och fysiologi och inser behovet av klövvård. Han eller hon har kännedom om grunderna i praktisk klövvård och kan tillämpa dem i sitt arbete. Han eller hon kan identifiera klövsjukdomar och vet hur man genom klövvård kan förebygga sjukdomar. Han eller hon är medveten om hur produktionsmiljön, utfodringen och förädlingen påverkar klövarnas skick. Han eller hon känner till den utrustning som används vid klövvård och kan använda och underhålla den.

Examinanden känner till grunderna för hygien och kan tillämpa dem vid klövvården. Han eller hon är medveten om möjligheterna att husdjursjukdomar smittar och kan utföra sitt arbete så att han eller hon undviker smittorisker. Han eller hon känner till säkerhetsfaktorerna vid klövvården och beaktar dem i sitt arbete. Han eller hon känner till grunderna för djurens beteende och kan handskas med djur. Han eller hon kan utarbeta de behövliga rapporterna, anteckna sina observationer och betjäna kunder.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om klövens anatomi och fysiologi
- medvetenhet om nödvändigheten av klövvård
- kännedom om de faktorer som påverkar klövarnas skick och klövvården
- identifiering av klövsjukdomar
- färdigheter i praktisk klövvård
- förmåga att använda och underhålla utrustningen för klövvården
- förmåga att handskas med djur
- ingående kännedom om hygien
- beaktande av arbetarskyddet
- förmåga att rapportera och att anteckna observationer
- förmåga att betjäna kunder.

Godkänd prestation

Examinanden inser nödvändigheten av regelbunden klövvård. Han eller hon har satt sig in i klövens anatomi och fysiologi så att de kan identifiera klövarnas delar. Han eller hon är medveten om hur nötkreaturen fungerar och känner särskilt väl till den fysiologi och de miljöfaktorer som påverkar klövarnas skick. Han eller hon kan bedöma behovet av klövvård utgående från yttre symptom. Han eller hon kan identifiera de vanligaste klövsjukdomarna såsom klövsulesår, klövröta, klövspaltsinflammation och fång och kan bedöma om djuret behöver veterinärvård.

Examinanden kan utföra det egentliga klövvårdsarbetet på ett sådant sätt att han eller hon följer principerna för den praktiska klövvården när han eller hon t.ex. verkar klövar, utjämnar klövsulor och behandlar klövväggar på yttersidan och mot klövspalten.

Han eller hon känner till den utrustning som är i bruk vid klövvården och funktionsprinciperna för den och kan använda och underhålla såväl mekaniska som elektriska verktyg. Han eller hon kan också använda krävande hjälpmedel för klövvården såsom vinkelslipmaskin och hårdmetallslipskivor. Han eller hon kan sköta sjuka klövar och därvid använda klövskor. Han eller hon har ingående kännedom om hygien och kan på ett korrekt sätt ta hand om de använda hjälpmedlen och skyddsutrustningen efter det att åtgärderna har avslutats.

Examinanden är medveten om de smittosamma sjukdomar som kan spridas i samband med klövvårdsarbetena och kan vidta åtgärder för att undvika dessa sjukdomar. Han eller hon har satt sig in i nötkreaturens beteende så att de kan handskas med djuren tryggt och enligt djurskyddsbestämmelserna. Vid behov kan han eller hon på ett korrekt sätt använda tvångsmedel och i sitt arbete beaktar de säkerhetsfaktorerna. Han eller hon kan utföra sitt arbete enligt kvalitetssystemet för klövvård, känner till programmen för rapportering om klövvård, kan anteckna sina observationer och med hjälp av informationsteknik eller annan kommunikation utarbeta rapporter om utförda åtgärder och om klövarnas kondition hos de djur som har fått vård. Han eller hon kan med blotta ögat klassificera nötkreaturens kondition och informera den som har beställt arbetet om nödvändigheten av regelbunden klövvård och om möjligheterna att på den aktuella gården påverka klövarnas skick. Han eller hon har satt sig in i kundservice och är medveten om de principer enligt vilka verksamheten skall ske inom serviceyrkena.

VALFRI EXAMENSDEL

18 § Förmanskap

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden inser vilken betydelse personalens välbefinnande har för en organisations verksamhet och är medveten om sin ställning i arbetsgemenskapen. Han eller hon känner till lagstiftningen och bestämmelserna för sin bransch och kan övervaka att de följs. Han eller hon känner till principerna för ett kvalitetssystem och kan tillämpa dem. Han eller hon kan på ett flexibelt sätt planera, organisera och leda arbetet och se till att det verkställs. Han eller hon känner till huvudprinciperna för de rättigheter och skyldigheter som gäller arbetsgivarna och arbetstagarna och kan iaktta dessa principer också i konfliktsituationer.

Examinanden kan fungera som arbetsledare. Han eller hon vill vidareutveckla arbetsmetoderna och tillämpa ny information med betoning på personalens välbefinnande, arbetarskyddet, ekonomin och miljöaspekterna. Han eller hon har kännedom om principerna för en lönsam verksamhet och kan delta i planeringen och uppföljningen av ekonomin och aktiviteterna i sitt arbetsprojekt.

Examinanden känner till grunderna i arbetspsykologi och kan tillämpa dem i sitt arbete som förman. Han eller hon kan fungera i grupper och i olika slag av interaktions- och förhandlingssituationer. Han eller hon är uppmuntrande, har samarbetsförmåga och kan delegera ansvar. Han eller hon betar sig konstruktivt i problemsituationer.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall uppmärksamhet fästas speciellt vid följande

- kännedom om betydelsen av personalens välbefinnande
- kännedom om författningar och bestämmelser och övervakning av att de följs
- kännedom om de rättigheter och skyldigheter som gäller arbetsgivare och arbetstagare
- tillämpning av kvalitetssystemet
- planering, organisering och ledning av arbetet
- kännedom om grunderna i arbetspsykologi och tillämpning av dem
- verksamhet som arbetsledare
- interaktionsfärdigheter
- handlande i konfliktsituationer och förmåga att lösa problem
- medvetenhet om den egna rollen och resurshushållning i verksamheten
- planering och uppföljning av arbetsplatsens ekonomi och aktiviteter
- förmåga att utnyttja informationsteknik
- vidareutveckling av arbetsmetoderna och tillämpning av ny information
- intresse för utvecklingen inom branschen och vidareutveckling av yrkesskickligheten.

Godkänd prestation

Examinanden vet hur de personliga relationerna förväntas fungera i en arbetsgemenskap. Han eller hon är medveten om hur de mänskliga relationerna och välbefinnandet inverkar på resultatet av en organisations verksamhet. Han eller hon inser att det psykiska välbefinnandet också påverkas av att interaktionen fungerar och att han eller hon själv är viktiga påverkare i detta avseende. Genom sin verksamhet bidrar han eller hon till att arbetet i arbetsgemenskapen är angenämt och tryggt.

Examinanden har satt sig in i de författningar och bestämmelser om arbetarskydd som gäller branschen så att han eller hon som förmån kan ge handledning och övervaka att bestämmelserna följs. Han eller hon är särskilt väl insatta i de arbetarskyddsrisiker och hälsorisker som förekommer i lantbruksavbytarens arbete och kan handleda lantbruksavbytare i användningen av den personliga skyddsutrustning som behövs vid de olika arbetsställena. Han eller hon känner till avsikten med branschens arbetsavtal och dess huvudsakliga innehåll och kan tillämpa avtalet på bl.a. sina rättigheter och skyldigheter. Han eller hon vet hur man t.ex. i en anställningssituation skall bete sig som arbetsgivare, respektive arbetstagare. Han eller hon känner till kvalitetssystemet så att han eller hon kan utarbeta arbetsinstruktioner enligt systemet och kan övervaka att de följs i arbetsprojektet.

Examinanden har satt sig in i grunderna i arbetspsykologi och ergonomi och kan tillämpa dem i sitt arbete som arbetsledare och när han eller hon handleder och instruerar personer i deras arbetsuppgifter. Han eller hon kan utarbeta listor över arbetsturerna och redogörelser för förhållandena på arbetsställena och kan ge lantbruksavbytare anvisningar om trygga arbetsmetoder. Han eller hon kan på ett rättvist sätt planera och organisera arbetsuppgifterna, beter sig korrekt och följer författningar, bestämmelser och avtal. Vid sin planering av arbetet beaktar han eller hon dimensioneringen av arbetstiden och arbetsprojektens olika karaktär och strävar till en effektiv användning av arbetsinsatsen. Han eller hon kan fatta beslut om hur arbetena skall prioriteras och kan på ett snabbt, ekonomiskt och ändamålsenligt sätt organisera arbetena.

Examinanden har en så god kännedom om arbetsuppgifterna att han eller hon också genom sitt eget föredöme kan handleda arbetstagarna i deras arbetsuppgifter. När han eller hon handleder arbetstagarna försöker han eller hon föra fram sitt budskap på ett tydligt och begripligt sätt och anpassar uppgifternas kravnivå till arbetstagarnas psykiska och fysiska färdigheter. Hans eller hennes ledarskap är flexibelt och uppmuntrande och skapar samarbetskänsla. Han eller hon är kapabel att delta i olika slag av interaktionssituationer och förhandlingar och att fungera som ordförande vid sammankomsterna och kan i sådana situationer samarbeta och fungera socialt som gör problemlösning möjlig.

Examinanden vet hur han eller hon genom sin verksamhet kan inverka på sin organisations ekonomi. Han eller hon är medveten om vilka faktorer som påverkar ekonomin för hans eller hennes arbetsprojekt och kan delta i planeringen och uppföljningen av ekonomin och i vidareutvecklingen av enhetens aktiviteter. Han eller hon kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete och följer aktivt med reformerna inom branschen. Han eller hon strävar efter att förkovra sin yrkesskicklighet genom att följa med utvecklingen inom branschen och genom att söka fram och skaffa sig information via sin arbetsgemenskap, bibliotek, informationsnätverk och facklitteratur eller på annat sätt. Han eller hon är intresserad av att vidareutveckla arbetsmetoderna på ett sådant sätt att reformerna också beaktar arbetarskyddet, ekonomin och djurskyddet.

19 § Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Utgångspunkten för de fristående yrkesprov som avläggs för att påvisa yrkesskickligheten är att reda ut hur väl examinanden sammankopplar de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen bakom dessa samt i förhållande till vad som krävs i de olika examensdelarna. Detta bedöms i huvudsak genom funktionella uppgifter, som vid behov kan kompletteras muntligt, skriftligt eller på något annat sätt.

De huvudsakliga metoderna vid bedömningen av färdigheterna skall vara arbetsprov, färdighetstester, iakttagelser av arbetets utförande eller simulering av arbetsverksamhet samt projektarbeten av varierande längd. Portföljer, dvs. dokumenterade bevis över det erfordrade kunnandet, samt andra bedömningsförfaranden och kombinationer av dessa kan också användas. När man väljer att använda en enskild bedömningsmetod skall man beakta bl.a. hur lämplig den är för bedömning av examenskraven, hur den motsvarar naturlig praxis inom arbetslivet, hur väl man med dess hjälp kan särskilja kompetent kunnande från inkompetent, hur lätt den är att använda i olika verksamhetsmiljöer och hur klar och tydlig den är för bedömare och bedömda. För att klarlägga nivån på de kunskaper och insikter, som ligger till grund för den erfordrade yrkesskickligheten, kan man som stöd för det praktiska yrkesprovet använda enkäter och intervjuer, självvärdering och bedömning i grupp, skriftliga alster, diskussioner med sakkunniga personer eller andra metoder genom vilka man kan precisera nivån på examinandernas kunnande.

Yrkesskickligheten skall bedömas för en examensdel i sänder så att examinandens yrkesskicklighet jämförs med kraven på yrkesskicklighet för motsvarande del av examen. En prestation som uppfyller kriterierna för bedömningen skall godkännas. Examenskommissionen har rätt att fördjupa de grunder som här har lagts fram för bedömningen men får inte förändra dem. Vid sin slutliga linjedragning kan examenskommissionen fatta beslut bl.a. rörande tyngdpunkterna för bedömningen av de olika delarna av examen, om och i vilken utsträckning en godkänd prestation får innehålla kunskap som anses vara otillräckligt, vilket slag av kunskap det då kan gälla och ifall det skall eller kan kompenseras med bättre kunnande på någon annan punkt i samma examensdel. Examenskommis-

sionen skall vid förhandlingar med examensarrangören meddela om de beslut som gäller flexibiliteten och gränfallen och om övriga preciseringar av bedömningen. Vid förhandlingarna skall man också komma överens om den maximala andel som portföljerna får utgöra vid de fristående examina.

Beskrivning av yrket

De som har avlagt yrkesexamen i kreaturskötsel är yrkeskunniga i husdjursproduktion och de utför sitt arbete antingen som självständiga företagare i kreaturskötsel, som lantbruksavbytare eller som klövvårdare för nötkreatur. De kan också vara anställda som husdjurs-skötare. Företagarna i kreaturskötsel, husdjursföretagarna, planerar, organiserar och leder verksamheten och produktionen av livsmedel på sin gård enligt gällande kriterier och enligt gårdens kvalitetssystem. Lantbruksavbytarna är oftast anställda av den lokala enheten för avbytar-service och medan företagaren är på semester utför avbytarna det dagliga arbetet inom kreaturskötseln och andra för gårdens skötsel nödvändiga arbetsuppgifter på den gård som anlitar avbytar-service. De är kommunalt anställda men kan också vara företagare i avbytar-service. Klövvårdarna är självständiga yrkesutövare.

Husdjursföretagarna skall vid sin produktion av livsmedel eller råvaror för livsmedel kunna kombinera de produktionsmöjligheter som naturen erbjuder med det kapital som är bundet i produktionsmedlen och en skälig arbetsinsats. De skall känna till den nationella pris- och stödpolitik som påverkar produktionens lönsamhet och vara medvetna om åtgärderna från den växande europeiska unionens sida. En förbättring av den enskilda gårdens lönsamhet kräver att den egna verksamheten utvecklas kontinuerligt, att kostnaderna följs upp, att gårdens och besättningens storlek optimeras, att ny teknologi används och att samarbetet mellan olika lantbruksföretag utvecklas.

Husdjursföretagarna producerar högklassiga husdjursprodukter inom den produktionsinriktning som de har valt och utnyttjar därvid produktionsteknik som i sig förenar resurshushållning, etiska principer och skonsamhet mot miljön. De känner till principerna för växt- och husdjursproduktion och behärskar det praktiska arbetet med husdjuren och foderproduktionen. De skall som företagare känna till de författningar, bestämmelser och avtal som gäller deras bransch och vara medvetna om betydelsen av ett förtroendefullt samarbete. De är rättvisa vid sin handledning av arbetstagarna och sin fördelning av arbetsuppgifterna och betonar därvid arbetarskyddet.

Lantbruksavbytarna, som är anställda av den lokala enheten för avbytar-service, förväntas förstå att deras arbete är en form av kundservice och antas förstå lantbruksföretagens olika slag av servicebehov och praxis i de olika företagen. De skall känna till formerna för avbytar-service och kunna utföra sitt arbete på det sätt som servicen kräver. De bör vara medvetna om att deras verksamhet främjar lantbruksföretagarnas välbefinnande och att den samtidigt bidrar till att ge en positiv bild av landsbygden.

I lantbruksavbytarnas arbete betonas färdigheterna i att handskas med djur och känne- domen om livsmedelshygien, utfodringen av husdjur och husdjurens hälsovård. De utför sitt arbete enligt arbetsledarens och företagarens anvisningar och iakttar bestämmelserna om arbetarskydd. De arbetar självständigt och ansvarar på den aktuella gården för djurens välbefinnande, en normal fortsatt produktion, användningen av maskiner och apparater och underhållet av dem. De bör vara intresserade av att upprätthålla och vidareutveckla sin yrkesskicklighet så att de oberoende av gårdens produktionsinriktning kan arbeta också på sådana gårdar som utnyttjar den nyaste teknologin.

I klövvårdarnas arbete betonas kunskaperna om grunderna i praktisk klövvård och ingående kännedom om de praktiska klövvårdsarbetena. De som är företagare skall dessutom känna till basfakta om företagsamhet.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/försäljning
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
Tfn: försäljning (09) 774 774
fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel